BIJVOEGSEL

BEHOOREND TOT

„De Heraut" van 27 Februari 1887.

Gereformeerd Kerkelijk Congres

I.

Handleiding voor Moderatoren.

Art. 1. Moderatoren zijn belast met al het voorbereidend werk, om de in hun Classis gelegene Kerken te doen deputeeren naar het Synodaal Convent.

Art. 2. Hun taak is, om in de verschillende Kerken de Kerkeraden te bewegen, de Hiërarchie af te zweren, en in Kerken waar de Kerkeraad dit niet doet, de gelooviger die tot Reformatie genegen zijn te verzamelen, en te doen deputeeren naar het Classical Convent.

Art. 3. De verzameling der gelooviger in de onderscheidene Kerken geschiedt onder het publiek gemaakte hoofd, aldus luidende:

»De ondergeteekenden, allen meerderjarige leden van de Nederduitsche Gereformeerde (of Herv.) Kerk te (gedeeltelijk wel, gedeeltelijk nog niet tot het heilige Avondmaal toegelaten,) betuigen met deze onderteekening:

1°. dat zij in hunne schuld voor God liggen, naardien zij reeds zoo lange jaren liefdeloos en werkeloos de breuke van de Kerke huns Heeren hebben aangezien;

2°. dat de geheele Synodale organisatie, die, evenals de Pauselijke Kerkregeering, eene wezenlijke Hiërarchie is, het eeren van de Majesteit van Koning Jezus aan zijn Kerken onmogelijk maakt;

3°. dat zij, na de schrikkelijke wijze waarop de Synodale Hiërarchie in het afgeloopen jaar tegen de gehoorzame belijders des Heeren is gaan woeden, niet langer met hunne Kerk onder deze Hiërarchie mogen blijven;

en 4°. dat zij uit dien hoofde bereid zijn, om de Kerk des Heeren in hun woonplaats op den grondslag dierzelfde Belijdenis, waarop zij sedert de afwerping der Pauselijke Hierarchie stond, en rechtens nog staat, naar den Woorde Gods en in Zijn kracht nogmaals te helpen reformeeren.

Art. 4. Om hiertoe te geraken, pogen zij, van dorp tot dorp, aanraking met een betrouwbaar persoon in elke Kerk te krijgen, ook al was het slechts met één enkele; en wijzen zij na onderzoek, in elke Kerk een Agent aan.

Art. 5. Deze Agent wordt door den Moderator aangespoord, om òf zelf, òf onder zijne leiding de Verzamellijst gereed te maken, met duidelijke aanwijzing van de namen der onderteekenaars, met opgave van hun ouderdom, maatschappelijke positie, en van de leden die tot hun huisgezin behooren.

Art. 6. In te groote Classis kan hij dezen arbeid voor de onderscheidene ringen op den Ringcorrespondent overdragen, maar altoos onder zijn eigene verantwoordelijkheid.

Art. 7. Indien in eenige Kerk het aantal leden op de Verzamellijst onder de tien blijft, kan de Moderator de broeders in zulk een Kerk voorloopig vereenigen met de broederen van een naburige Kerk.

Art. 8. Op den bepaalden tijd laat hij door den Agent of Correspondent de broederen die teekenden, samenroepen en door dezen één broeder uit hun midden aanwijzen, die in hun naam op het Classical Convent zal optreden.

Art. 9. Elke week geeft hij aan het Bureel, Keizersgracht 162, schriftelijk kennis van de door hem bezochte Kerk, of van de Kerk waar een Agent is aangesteld, of een Verzamellijst in orde is gekomen.

Art. 10. Minstens veertien dagen voor het Classicaal Convent roept hij al de benoemde afgevaardigden op, om ter vergadering te verschijnen.

Art. 11. Insgelijks roept hij binnen gelijken termijn op de Agenten en Correspondenten die niet afgevaardigd mochten zijn.

Art. 12. En eindelijk noodigt hij, insgelijks veertien dagen voor den Conventsdag, de ontkomene Kerken in zijn Classis uit om naar dit Convent zoovele Kerkeraadsleden te deputeeren als men goedvindt.

Art. 13. Kerkeraadsleden van niet ontkomene Kerken hebben geen toegang, tenzij ze gedeputeerd zijn door de broederen, die op de Verzamellijst staan.

Art. 14. Ieder die op het Classicaal Convent komt, onderteekent nogmaals de Toelatingsformule van het Congres.

Art. 15. Op het Classicaal Convent wordt de toestand der nog niet vertegenwoordigde Kerken besproken en voorloopig geregeld, en voorts een tweetal gedeputeerden benoemd, om met de Moderatoren naar het Synodaal Convent te gaan. Slechts een van deze twee mag een predikant zijn.

Kerkeraden van ontkomene Kerken deputeeren uit eigen hoofde naar het Convent, zoodat de *twee* gedeputeerden moeten gekoren worden uit Kerken, die nog niet ontkwamen.

Art. 16. De Advieren der Zakelijke Sectiën liggen bij de Moderatoren ter visie. Zij laten die aan niemand inzien, tenzij hij vooruit de toelatingsformule van het Congres voluit onderteekend hebbe.

Aldus vastgesteld op last van het »Gereformeerd Kerkelijk Congres."

Het Bureau,
DR. A. KUYPER, Voorzitter.
P. VAN SON Vice-Voorzitter.
DR. J. WOLTJER, Secretaris.
W. HOVY, Thesaurier.

II.

Handleiding voor Consulenten.

Art. 1. De voorloopige Consulenten worden aangewezen door het Congres of zijn Bureau. Zoodra in hun ressort een tweede predikant beschikbaar komt, die geen ander consulentschap heeft, doet hij aan het Bureau een voorslag om het ressort te splitsen.

Art. 2. Taak der Consulenten is, om in Kerken, waar de broeders, die tot Reformatie willen overgaan, geen predikant in hun Kerk bezitten, om hen voor te gaan, de plaats van den predikant voor de leiding van dit werk in te nemen.

Art. 3. Zij treden in deze qualiteit op als Voorzitter van Kerkeraden van vacante Kerken, die tot afzwering der Hiërarchie zijn overgegaan.

Art. 4. In Kerken, waar gelooviger krachtens hun ambt tot Reformatie voortschrijden, treden de Consulenten niet op, dan na ontvangst van de onderleiding van den Moderator gemaakte Verzamellijst en dragen zij zorg, dat deze Verzamellijst van hunnentwege almoge ter teekening worde aangeboden aan de leden van alle kringen of vereenigingen, die met deze Reformatie willen medegaan; roepen voorts de onderteekenaars saam, om hun de zaak voor te stellen; laten door de meerderjarige mansleden Ouderlingen en Diakenen benoemen; en installeeren den Kerkeraad.

Art. 5. Kerkeraadsleden (ook Ledeboerianen), die op de Verzamellijst teekenen, gaan zonder verkiezing in den nieuwen Kerkeraad over.

Art. 6. Tot geen definitieve stappen besluiten zij, in welke Kerk ook, zonder vooraf het voorliggende geval, met een ontwerp van hetgeen zij voornemens zijn, aan het Bureau te hebben ingezonden, en hierop toestemmend antwoord te hebben ontvangen.

Art. 7. De Consulent bedient in de aldus onder zijn hoede staande Kerken den H. Doop en het H. Avondmaal.

Art. 8. Indien een Kerk in zijn ressort reeds de leiding van een ander predikant heeft ingeroepen, laat hij deze Kerk hierin vrij, gelijk ook hij vrij is om Kerken buiten zijn ressort te helpen, mits na voorafgaande mededeeling aan het Bureau en het ontvangen van goedkeuring hierop.

Art. 9. Hij spoort de Kerkeraden in zijn Ressort, die nog onder de Hiërarchie bleven, bedachtzaam aan om tot breking met de Hiërarchie over te gaan.

Art. 10. Hij mengt zich niet in het werk van den Moderator, en treedt derhalve niet op, tenzij hij in eenige Kerk door broederen, die reeds een Verzamellijst in orde brachten, geroepen worde.

Art. 11. De Advieren der Zakelijke Sectiën liggen ook bij de Consulenten ter visie. Zij laten die aan niemand inzien, tenzij hij vooraf de toelatingsformule van het Congres voluit onderteekend hebbe.

Art. 12. Van elke door hen verrichte handeling geven de Consulenten onverwijld kennis aan het Bureau, Keizersgr. No. 162.

Aldus vastgesteld op last van het Gereformeerd Kerkelijk Congres.

Het Bureau,
Dr. A. KUYPER, *Voorzitter.*
P. VAN SON, *Vice-Voorzitter.*
Dr. J. WOLTJER *Secretaris.*
W. HOVY, *Thesaurier.*

III.

Handleiding voor de Agenten.

Art. 1. De Agent staat onder den Moderator, of zijn Ringcorrespondent, en volgt in alles diens wenken.

Art. 2. Zijn taak is: 1°. in de Kerk van zijn woonplaats de vertrouwbare broederen te doen teekenen op de Verzamellijst; 2°. in de vijf naastbijgelegen Kerken, waar nog geen Agent is aangesteld, een Agent op te sporen.

Art. 3. De Agent plaatst boven zijn Verzamellijst dit hoofd:

»De ondergeteekenden, allen meerderjarige leden van de Nederduitsche Gereformeerde (of Herv.) Kerk te (gedeeltelijk wel, gedeeltelijk nog niet tot het heilige Avondmaal toegelaten), betuigen met deze onderteekening:

1°. dat zij in hunne schuld voor God liggen, naardien zij reeds zoo lange jaren liefdeloos en werkeloos de breuke van de Kerke huns Heeren hebben aangezien;

2°. dat de geheele Synodale organisatie, die, evenals de Pauselijke Kerkregeering, eene wezenlijke Hiërarchie is, het eeren van de Majesteit van Koning Jezus aan zijn Kerken onmogelijk maakt;

3°. dat zij, na de schrikkelijke wijze waarop de Synodale Hiërarchie in het afgeloopen jaar tegen de gehoorzame belijders des Heeren is gaan woeden, niet langer met hunne Kerk onder deze Hiërarchie mogen blijven;

en 4°. dat zij uit dien hoofde bereid zijn, om de Kerk des Heeren in hun woonplaats op den grondslag dierzelfde Belijdenis, waarop zij sedert de afwerping der Pauselijke Hierarchie stond, en rechtens nog staat, naar den Woorde Gods en in Zijn kracht nogmaals te helpen reformeeren.

Art. 4. Om hiertoe te geraken, pogen zij, van dorp tot dorp, aanraking met een betrouwbaar persoon in elke Kerk te krijgen, ook al was het slechts met één enkele; en wijzen zij na onderzoek, in elke Kerk een Agent aan.

Art. 5. Deze Agent wordt door den Moderator aangespoord, om òf zelf, òf onder zijne leiding de Verzamellijst gereed te maken, met duidelijke aanwijzing van de namen der onderteekenaars, met opgave van hun ouderdom, maatschappelijke positie, en van de leden die tot hun huisgezin behooren.

Art. 6. In te groote Classis kan hij dezen arbeid voor de onderscheidene ringen op den Ringcorrespondent overdragen, maar altoos onder zijn eigene verantwoordelijkheid.

Art. 7. Indien in eenige Kerk het aantal leden op de Verzamellijst onder de tien blijft, kan de Moderator de broeders in zulk een Kerk voorloopig vereenigen met de broederen van een naburige Kerk.

Art. 8. Op den bepaalden tijd laat hij door den Agent of Correspondent de broederen die teekenden, samenroepen en door dezen één broeder uit hun midden aanwijzen, die in hun naam op het Classicaal Convent zal optreden.

Art. 9. Elke week geeft hij aan het Bureel, Keizersgracht 162, schriftelijk kennis van de door hem bezochte Kerk, of van de Kerk waar een Agent is aangesteld, of een Verzamellijst in orde is gekomen.

Art. 10. Minstens veertien dagen voor het Classicaal Convent roept hij al de benoemde afgevaardigden op, om ter vergadering te verschijnen.

Art. 11. Insgelijks roept hij binnen gelijken termijn op de Agenten en Correspondenten die niet afgevaardigd mochten zijn.

Art. 12. En eindelijk noodigt hij, insgelijks veertien dagen voor den Conventsdag, de ontkomene Kerken in zijn Classis uit om naar dit Convent zoovele Kerkeraadsleden te deputeeren als men goedvindt.

Art. 13. Kerkeraadsleden van niet ontkomene Kerken deputeeren uit eigen hoofde naar het Convent, zoodat de *twee* gedeputeerden moeten gekoren worden uit Kerken, die nog niet ontkwamen.

Art. 14. De Advieren der Zakelijke Sectiën liggen bij de Moderatoren ter visie. Zij laten die aan niemand inzien, tenzij hij vooruit de toelatingsformule van het Congres voluit onderteekend hebbe.

Aldus vastgesteld op last van het »Gereformeerd Kerkelijk Congres."

Het Bureau,
DR. A. KUYPER, Voorzitter.
P. VAN SON Vice-Voorzitter.
DR. J. WOLTJER, Secretaris.
W. HOVY, Thesaurier.

Deze Handleidingen of Instructiën bedoelen uitsluitend eenheid en leiding aan de actie te geven. De Synodalen hebben niets liever, dan dat men elke dorpsgemeente aan zichzelf overlaat. Dan worden er onwillekeurig allerleijvergissingen begaan, en van die vergissingen trekkrn *zij* dan voor hun dwingelandij profijt.

Bovendien ontstaat er dan eindelooze verwarring. Ieder loopt een eigen wegje op. Zoo strooit men Independentistisch zaad uit. En het einde is, dat de Synodalen groeien in onzen tegenspoed.

Het is daarom dat het Congres gezegd heeft: „Mannenbroeders! gunt dat leedvermaak en dat voordeel aan uw vijand *niet*. Laat er een *eenparige* schouder, laat er *eenheid* en *saamwerking* zijn. En om daartoe te geraken, laat ons de zaken doorspreken, en alzoo geheel het beloop der zaken provisioneel regelen!"

Dienovereenkomstig is het dan nu ook geschied.

Op het Congres zijn alle lijnen vastgesteld en het Bureau kreeg niets in opdracht, dan om het beslotene nader te formuleeren.

Wie de eendracht zoekt en den vijand liefst geen leedvermaak gunt, die volgt dan ook en gaat meê met de broederen.

Maar wie de vrucht van broederraad en gemeenschappelijk overleg versmaadt, welnu, die is en blijft, zoo voor als na, volmaakt vrij, vrij zelfs om de goede zaak afbreuk te doen.

Of neen, daar is hij *niet* vrij in.

Want dat ontraadt hooger macht hem in zijn Christelijke conscientie.

Afzettingsbul van Rotterdam.

Uiterst belangrijk is de Rotterdamsche afzettingsbul. In deze bul namelijk is voor het eerst de onmogelijke poging gewaagd, om historisch de onaantastbaarheid van het recht der Hierarchie te staven.

In *de Hoop* vinden we uit het lange stuk o. m. deze *overwegingen*, die daarop slaan, meêgedeeld:

Overwegende in rechten:

»Dat de Nederduitsche Hervormde Gemeente te Rotterdam, sinds de invoering der Hervorming aldaar, altijd verbonden is geweest met de Classis Schieland (sinds 1816 Classis Rotterdam genaamd) en de Gereformeerde Kerken van Zuidholland en der Vereenigde Provinciën;

Overwegende dat deze Gemeente, zooals in bovengenoemd besluit des Kerkeraads erkend wordt, sinds 1816 feitelijk en rechtens bestuurd is *geweest* overeenkomstig het Algemeen Reglement voor het Bestuur der Hervormde Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden, gearresteerd bij Koninklijk besluit van 7 Januari 1816, No. 1; dat, wat in de motiveering van zijn voorstel door den heer Lion Cachet wordt verzwegen, en in het besluit des Kerkeraads geheel wordt voorbij gezien, deze Kerkorde van 1816 en de daarop gegronde bepalingen en besluiten reeds sinds het jaar 1852 hebben opgehouden kracht en geldigheid te hebben, en zijn vervangen én door het Algemeen Reglement voor de Hervormde Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden (een Reglement door de Kerk zelf ontworpen en vastgesteld) goedgekeurd bij Zr. Ms. besluit van 23 Maart 1852 No. 3 (behoudens elf later ingetrokken reserves) én door de daarmede in overeenstemming gebrachte verschillende Reglementen, welke alle op wettige wijze door de Kerk zijn ingevoerd, en waaraan dus allen, die lidmaat zijn geworden der N. H. Kerk, of eenige betrekking in haar hebben aanvaard, gehoorzaamheid zijn verschuldigd, en dat mitsdien sinds 1852 de Ned. Hervormde Gemeente van Rotterdam evenals alle andere gemeenten, waaruit de Ned. Hervormde Kerk bestaat, volgens deze Reglementen is bestuurd geworden;

Overwegende dat de Kerkeraad van Rotterdam zich ten onrechte beroept op »het recht, waarmede de Pauselijke hierarchie aldaar werd afgeworpen", daar niet betwist wordt het recht van elk kerkeraadslid en van ieder lid der gemeente om zich individueel vrijwillig door woord en daad van de Kerk af te scheiden en elke betrekking met haar te verbreken, maar daarin geenszins ligt opgesloten het recht om in de Kerk te willen blijven en de organisatie van het Bestuur eigenmachtig te verwerpen, en de wettige verordeningen willekeurig ter zijde te stellen;

Overwegende, dat het recht om zelf de Kerkorde vast te stellen, waarnaar de Gemeente zal bestuurd worden, allerminst aan den Kerkeraad van Rotterdam is toegekend bij de invoering der Gereformeerde religie aldaar in 1572, daar bij de samenstelling der Consistoriën en de organisatie der Gemeenten in die dagen in acht werden genomen de regelen, te Wesel in 1568 en te Emden in 1572 vastgesteld, waarin o. a. tot de Ouderlingen gezegd wordt: *dat zij geen heerschappij gebruiken, noch over de Dienaren, noch over de gemeijnte; geen nieuwe wetten na haar goetdunken invoeren, maar volgen de Kerkelijke en Synodale ordonnantien.* (Acta Weseliana, caput IV art 7).

Overwegende, dat dientengevolge de gemeente van Rotterdam, evenals alle andere gemeenten der Classis Schieland en der Provincie Zuid-Holland bestuurd is geworden, geenszins naar een eigen gekozen Kerkorde, maar naar de bepalingen der Synode van 's-Gravenhage, gehouden in Juni 1586, nadat deze bij resolutie der Edel-Mogende Staten van Holland in December 1586 bij provisie waren goedgekeurd, behoudens de aldaar gereserveerde rechten;

Overwegende, dat noch deze, noch de sinds gevigeerd hebbende Kerkenorden, noch de Dordsche Kerkenorde van 1619, welke, behoudens vele wijzigingen, de Kerkeraad van Rotterdam verklaarde weder in Gebruiken (besluit No. 2), dit recht aan geenen bijzonderen Kerkeraad toekennen, maar veeleer nadrukkelijk ontzeggen, zooals blijkt uit art. 85, hetwelk aldus luidt:

„Deze Artykelen, de wettelyken Ordeningen der Kerken aangaende, zijn alzoo gestelt en aangenomen met gemeen accoord, datse (zoo het profyt der Kerken anders vereyschte) verandert, vermeerdert of te vermindert mogen en behooren te worden; ten sal nochtans geen hyzondere Gemeente, *Classe of te Synode* toestaan sulks te doen, *maar sullen neerstigheyt doen om die te onderhouden, tot dat anders van de Generale of te Nationale Synode verordent worde."*

Overwegende, dat het geschiedkundig vaststaat, dat sedert de Hervorming het Staatsgezag in meerdere of mindere mate de aangelegenheden der Kerk heeft geregeld, en daarover gezag heeft uitgeoefend (Arrest Hoogen Raad 20 Mei 1881); dat wel de Synoden voor de door haar vastgestelde artikelen de approbatie van het Staatsgezag hebben gevraagd, zooals met name de Nationale Synode te Dordrecht, gehouden in 1618 en 1619 (zie 156e sessie 13 Mei des namiddags) maar nooit het Staatsgezag de goedkeuring, hetzij der Synoden, hetzij der Classen en wel allerminst die der Kerkeraden in het bijzonder heeft gevraagd, en er dus geen sprake kan wezen van een »recht, waardoor de Kerkeraad van Rotterdam" zou »geacht" moeten worden de organisatie van 1816 te hebben *aanvaard* (besluit No. 1), daar deze rebus ipsis et factis wettig en verbindend is geworden, mede door de aanneming en opvolging van allen, die daarbij betrokken waren, inzonderheid van hen, die eene kerkelijke betrekking hebben vervuld;

Overwegende, dat de organisatie van 1816, evenmin als de vroegere, zulk een vermeend recht aan den Kerkeraad van Rotterdam toekende, maar uitdrukkelijk voorschreef aan alle Kerkeraden, dat zij zich in alles naar de voorschriften van de bestaande Kerkelijke Reglementen en Verordeningen hebben te gedragen (Algemeen Reglement voor de Kerkeraden van 1825);

Overwegende, dat al had de Kerkeraad van Rotterdam in vroeger dagen die bevoegdheid gehad, wat op grond van het bovenvermelde ten eenemale moet ontkend worden, hij zeer stellig deze bevoegdheid geenszins bezit onder het thans vigeerend Algemeen Reglement van 1852 en de daarop gegronde Bijzondere Reglementen, daar integendeel art. 13 van het Synodaal Reglement voor de Kerkeraden aan deze voorschrift zich in alles naar de Kerkelijke Reglementen en Verordeningen te gedragen en toe te zien, dat zij opgevolgd worden, gelijk dan ook terecht het Huishoudelijk Reglement van den Kerkeraad van Rotterdam in art. 26 bepaalt: *de werkzaamheden van den Kerkeraad zijn omschreven in art 16 van het Synodaal Reglement voor de Kerkeraden."*

We zullen ons te gelegener tijd de moeite geven, om dit spinrag in zijn ijlheid te ontdekken.

Voorshands volsta de mededeeling.

Immers men mag nu onderstellen, dat hiermeê heel de pijlkoker der Synodalen op ons verschoten is.

En waarlijk, dan staat men er verbaasd over, hoe volkomen schadeloos de pijlen die ze op de pees legden, zich één voor één voordoen.

Haast schijnt het onnoozel, zulke pijlen in onze dagen nog als ernstig wapentuig te willen bezigen.

Rapport van de Kerkeraad van Utrecht.

Het rapport, dat door Ds. Felix van de tafel wierd genomen en waar hij de behandeling niet van wilde toestaan luidt aldus:

Waarde B.B.!

Uwe Commissie, benoemd in de Vergadering van den 20sten Dec. jl., teneinde rapport uit te brengen over de »aanschrijving" en den »openbaren brief" der Synode, opgenomen in de *Kerkelijke Courant* van den 4den Dec. ll, naar aanleiding van het vonnis der afzetting, over 75 leden van den Amsterdamschen Kerkeraad geveld — alsmede over de »verklaring aan de Herv. Gemeenten in Nederland" van Elout van Soeterwoude, heeft gemeend, om aan hare opdracht te beantwoorden, in de *eerste* plaats de vraag te moeten stellen, of de Kerkeraad geroepen is, aan de vermaning der Synode te voldoen.

De Commissie wenscht bij hare beoordeeling het voetspoor der Synode, die tot elken prijs de bestaande organisatie wil behouden en uit dat standpunt argumenteert, niet te volgen, maar de gestelde vraag te toetsen aan de eischen van het Woord van God.

Wat de Synode verlangt, is, dat de Kerkeraden, dus ook onze Kerkeraad, »met ernst zullen waken en strijden tegen de poging" om, zooals het door haar wordt genoemd, »eene Kerk in de Kerk tegen de Kerk te vormen", d. i. tegen de pogingen, die zich hier en daar openbaren, om, met afwerping van het Synodale Kerkverband, terug te keeren tot de Dordsche Kerkenorde.

En waarom vermaant de Synode daartoe? Zij zegt het in deze woorden: »Omdat onze Kerk de Volkskerk is, en dus in haar midden nawerkt wat in den tijd gist, hebben de Kerkelijke Besturen zooveel mogelijk aan ieders geweten overgelaten, om te bepalen, of hij in de Herv. Kerk zou kunnen blijven en arbeiden. Tegenover een sectarisch streven echter, dat zich ten doel stelt om de verscheuring der Kerk te bewerken of voor te bereiden, zou een lijdelijk toezien laakbare onverschilligheid of onverantwoordelijke zwakheid zijn, en tot volkomene verscheuring van onze Volkskerk leiden."

Tegen deze beschouwing van de Kerk komt al, wat in ons is, op. Met deze woorden ontbindt de Synode de Kerk, ontneemt zij haar haar kenmerkend karakter, maakt zij haar tot eene bloot maatschappelijke vereeniging, voor ieder, die wil, toegankelijk. De belijdenis wordt eenvoudig op zij gezet en de tuchteloosheid gehandhaafd. Handhaving van de belijdenis der Kerk wordt met sectarisme gelijk gesteld, en aan ieders geweten overgelaten, of hij lid van de Kerk wil zijn en blijven.

Hier tegenover stellen wij de getuigenissen van den Koning der Kerk Jezus Christus, wiens Koninkrijk niet van deze wereld is, en van het Woord van God.

Jezus zendt zijne apostelen uit met den last: »Gaat henen, onderwijst al de volken, leerende hen onderhouden alles, wat ik u geboden heb." In Ef. 4 : 14 vermaant de apostel de gemeente „niet omgevoerd te worden met allen wind der leer." Aan Timotheus wordt bevolen, »het pand hem toebetrouwd, te bewaren, een afkeer hebbende van het ongoddelijk ijdel-roepen, en van de tegenstellingen dêr valschelijk genaamde wetenschap" (1 Tim. 6 : 20). Aan de opzieners wordt gelast »vast te houden aan het getrouwe woord, dat naar de leer is" (Tit. 1 : 9) en »een ketterschen mensch te verwerpen na de eerste en tweede vermaning" (Tit. 3 : 10). Vergel. ook 1 Cor. 5, 2 Thess 13 : 14, 2 Joh. 10. Waar zoo een Kerkeraad, die niet onverschillig is omtrent zijne heilige roeping en zijne dure verantwoordelijkheid geplaatst wordt tusschen het Woord van God en dat der Synode, mag hij niet anders dan met beslistheid kiezen voor het Woord van God, en zou weifeling reeds plichtverzaking zijn: gelijk dan ook Art. 32 der Nederl. Geloofsbel. ons vermaant, dat wij ons »wel moeten wachten, af te wijken van hetgeen ons Christus, onze eenige Meester, geordineerd heeft", en overeenkomstig welk beginsel de Bijzondere Kerkeraad dezer gemeente dan ook aan de Synode den 24sten Maart 1879 verklaarde, dat hij aan de toen ingevoerde verandering van Art. 38 Regl. G. O., »geene rechtsgeldigheid kan toekennen noch daaraan zou kunnen gehoorzamen."

Of wie uwer zou durven beweren, dat ambtsdragers in de Kerk van Christus getrouwe dienaren zouden zijn van Hem, die de sleutelen des Hemelrijks aan die Kerk heeft gegeven, wanneer zij de loochenaars van Christus' Godheid in de gemeenschap der Kerk laten blijven, hun dezelfde rechten toekennen als aan de belijders van den Christus, en hun den toegang openen tot de medeviering van het heilig Avondmaal?

In de *tweede* plaats veroorlooft uwe Commissie zich enkele aanmerkingen op »den openbaren brief" der Synode, gericht »aan de kerkeraden en leden der Nederl. Herv. Kerk." Zij bepaalt zich tot enkele uitdrukkingen, dewijl eene beoordeeling van het geheele schrijven de grenzen van een te dezer zake dienend rapport zou overschrijden.

De Synode verwerpt de voorstelling, dat »verschil van levensovertuiging de diepste grond der gerezen troebelen zou zijn, alsof het ook hier weêr, in een anderen vorm, handhaving der leer gold, en getrouwheid aan het Woord des Heeren de tweespalt in het leven had geroepen;" en beweert dat »men in dit alles niet waar is geweest, niet waar tegenover de menschen, niet waar voor onzen Heer en God."

En waarmede bestrijdt de Synode de door haar gewraakte voorstelling? Zij zegt: »de zaak, waarvoor men stond en den strijd aanbond, is geweest een ander kerkbegrip, dat men wilde inschuiven."

Met »een ander kerkbegrip" zal de Synode zeker bedoelen: een ander kerk*verband*. Althans, indien hare meening ware: een ander begrip van de Kerk van Christus dan eene volkskerk, waarin plaats voor ieder, ook voor de meest tegenstrijdige richtingen is, dan geven wij haar gereedelijk toe, dat de bedoeling der door huar gevonnisten was: de zuivering der Kerk van hetgeen met hare belijdenis in strijd is.

Maar, *bedoelt* de Synode van kerk*verband* te spreken — ook dan moeten wij opkomen tegen hare beschuldiging, dat het hier niet de belijdenis gold. Naar onze overtuiging is het voor ieder onpartijdige duidelijk, dat de diepste grond van het geheele conflict ligt in de belijdeniskwestie. Het inschuiven van de beheerskwestie in de zaak, die ontstond door de weigering van afgifte der bekende attesten, geschiedde, om het proces op een anderen weg te leiden. Maar al ware de beheerszaak de grond geweest, dan zou deze nog gevloeid zijn uit de begeerte naar een andere organisatie onzer kerken, omdat in de organisatie van 1816 de handhaving der belijdenis en het Koningschap van Jezus Christus niet tot hun recht komen, en zou dus nog de diepste grond gelegen zijn in de begeerte naar *handhaving der leer, en getrouwheid aan het Woord des Heeren*, dat zegt: »die Mij belijden zal voor de menschen, dien zal Ik ook belijden voor Mijnen Vader, die in de hemelen is. Maar zoo wie Mij verloochend zal hebben voor de menschen, dien zal Ik ook verloochenen voor Mijnen Vader, die in de hemelen is" (Matth 10: 32, 33).

De Synode wijst op de door Kerkeraadsleden en leden der gemeente »vrijwillig afgelegde beloften, die geacht moeten worden diegenen te binden, die de voordeelen en de eer willen genieten, welke het afleggen van zulke beloften met zich brengt."

Wij vragen, wat betreft de leden der Gemeente, zoo hun al bij het doen van belijdenis onderwerping aan de kerkelijke verordeningen gevraagd wordt, of niet ieder uwer met ons overtuigd is, dat zij in den regel de belofte onbewust afleggen, zonder deze verordeningen te kennen. En wat aangaat de leden van den Kerkeraad, zij opgemerkt, dat bij hunne bevestiging gewoonlijk de vragen gebruikt worden van de oude formulieren, die lang vóór 1816 bestonden, door welker beantwoording zij betuigd hebben »de Schriften des O. en N. Testaments te houden voor het het eenige Woord Gods en de volkomene leer der zaligheid, en alle leeringen te verwerpen, die daartegen strijden." Maar inzonderheid worde bedacht, dat, indien iemand eene belofte heeft afgelegd, en hij daarna tot de overtuiging van het verkeerde en zondige daarvan komt, hij dan voor God en zijn geweten geroepen is, die belofte, met verootmoediging en schuldbelijdenis, te breken, in plaats van, door de vervulling er van, zonde op zonde te stapelen. Niemand toch zal beweren, dat het verraad van Judas gerechtvaardigd was, omdat hij de belofte daartoe aan den Joodschen raad had gedaan.

Volgens de Synode »is nooit iemand door de reglementen verhinderd geworden in zulk eene vervulling van zijn ambt, als hij meende, dat hem ten plicht was gesteld. Ieder is vrij in de verkondiging des Woords; geene belemmering wordt hem in den weg gelegd, ja zelfs zijn woord wordt aan geen nader onderzoek onderworpen."

Wij zouden haast vragen: kan zulk een getuigenis der Synode ernst zijn? Ieder mag prediken wat hij wil, de loochenaar van den Christus der Schriften evenzeer als de belijder. Juist deze bandeloosheid is de leugen, de groote zonde in de Kerk. Maar laten ook de reglementen den ambtsdrager toe, zijn ambt naar roeping te vervullen? De Synode weet, dat dit niet waar is, getuige verschillende procedures, bijv. in zake Meyboom, Zaalberg, Hoevers, enz. Leertucht mag niet geoefend worden. De pogingen om ontheiliging van het heilig Avondmaal des Heeren te beletten, de loochenaars van het Woord van God daarvan te weren, worden gestraft. Wat de Synode prijst, is eene bandeloosheid, die in lijnrechten strijd is met her wezen eener Kerk van Christus, die »de gemeente des levenden Gods, een pilaar en vastigheid der waarheid" moet zijn (1 Tim. 3 : 15).

Wij zouden meerdere aanmerkingen kunnen maken, maar achten de genoemde voldoende, om te doen zien, dat het doel der Synode niet is, de zuivering der Kerk naar den Woorde Gods, maar alleen om, door het vereenigd doen blijven van alle richtingen in één Kerkverband, den onwaren, zondigen toestand te bestendigen.

Wat in de *derde* plaats betreft de »verklaring" van den heer Elout van Soeterwoude — uwe Commissie spreekt daaromtrent als hare overtuiging uit, dat zoodanig een conscientiekreet van een man van dien leeftijd, in dien stand, met zulk een historisch verleden achter zich, die al de verwoesting, sinds 1816 door deze organisatie in de Kerk veroorzaakt, met smart heeft doorleefd, en die nog steeds zóó getuigende is — van groote beteekenis voor de Kerk moet geacht worden. Als getuigenis eener in langen strijd gerijpte en diep gewortelde overtuiging, spreek zij uit het ongoddelijke eener organisatie, waarin het Koningschap van den Christus niet tot zijn recht komt. Als zoodanig vinden wij ook in dit manifest een stem, die roept tot verootmoediging voor God.

Nadat uwe Commissie aldus hare gedachten omtrent de in hare handen gestelde stukken in korte trekken heeft uitgesproken, waaruit blijkt, dat de eischen en de beweringen der Synode lijnrecht tegenover die van het Woord van God staan, en dat de organisatie van 1816 in strijd is met het wezen eener Kerk en met het eenige Koningschap van Jezus Christus; — nadat zij meent te hebben aangewezen, dat de grond der veroordeeling van de Amsterdamsche Broederen gelegen is in hunne pogingen om de belijdenis der Kerk te handhaven en de gemeente te houden bij het Woord Gods, neemt zij de vrijheid het volgende, daardoor naar haar oordeel genoegzaam gemotiveerde voorstel in uwe vergadering neder te leggen:

De Algemeene Kerkeraad der Nederd. Herv. Gemeente te Utrecht,

van *harte vereenigd* met de alom zich openbarende begeerte en het pogen, om onder schuldbelijdenis en in de vreeze Gods de Gereformeerde Kerken in ons Vaderland wederom te brengen onder de tucht van Gods Woord, ze te reformeeren overeenkomstig dat Woord, en het eenige en eeuwige Koningschap van den Heere Jezus in het midden dier Kerken meer en meer tot zijn recht te laten komen;

en *overtuigd*, dat de Synodale Organisatie van 1816 die zoo noodige reformatie tegenstaat, en medebrengt, dat menschelijke bepalingen worden verheven boven Gods Woord, en een ander gezag in de plaats gesteld wordt van dat van den eenigen Koning der Kerk;

besluit, den Bijzondare Kerkeraad dezer gemeente in overweging te geven of het niet noodig is, een eerste schrede te doen op den weg der reformatie en tot kerkelijke handhaving der waarheid, die naar de godzaligheid is, door nauwkeuriger, dan tot hiertoe geschied is, toezicht te houden op de inkomende en uitgaande attestatien, waartoe, wat betreft de inkomende attestatien, reeds het besluit van 24 Maart 1879 tot verwerping van het ingevoerde Art. 38, Regl. G. O. den Bijz. Kerkeraad moet nopen;

en wel op *deze wijze*, dat de Bijz. Kerkeraad, geroepen de formulieren van eenigheid als accoord van kerkelijke gemeenschap in eigene gemeente te handhaven, alleen diegenen in de gemeenschap der gemeente opneme en toegang tot het H. Avondmaal geve of volledige attestatie naar buiten verleene, die aan eene Commissie, daartoe door den Bijz. Kerkeraad verkozen, instemming betuigen met de belijdenis der Kerk, door, overeenkomstig de tweede doopvraag, te verklaren, dat zij de Leer, die in het O. en N. Testament en in de artikelen des Christelijken geloofs begrepen is en in de Chr. Kerk alhier geleerd wordt, bekennen de waarachtige en volkomene leer der zaligheid te wezen;

met dien verstande, dat zij, die hunne attestatie van buiten inbrengen of die, hier woonachtig, naar elders »aangenomen" zijnde, hier verlangen ingeschreven te worden, alleen op die verklaring zullen worden toegelaten, en die verklaring ook noodig zal zijn, om met volledige attestatie te kunnen vertrekken.

Al de leden uwer Commissie vereenigen zich met dit rapport en het daaraan toegevoegde voorstel. Een lid der Commissie echter wenscht nog een afzonderlijk voorstel in uwe vergadering neder te leggen.

De Commissie:
G. RINGNALDA.
H. HOEKSTRA.
C. VAN BENTUM.
J. H. HONIG.
A. G. WOLF.
H. FUKKINK.

Een kleine man aan de Synode

Ook de kleine man gaat aan de Synode der Hierarchie schrijven.

Ziehier een dier niet kwade schrifturen, van een eenvoudig man uit Haarlem:

Haarlem, 27 Januari 1887. 1)

Mijne Heeren, Leden der Synode van de Ned. Herv. Kerk!

Uw tweede algemeene zendbrief, die ook gericht is aan de »kleine luiden", waartoe de

1) Dit stuk, reeds voor eenige weken gezet, kon tot heden wegens plaatsgebrek niet opgenomen worden.